Chương 4

Ngôn ngữ truy vấn SQL

Nội dung trình bày

- Giới thiệu
- Định nghĩa dữ liệu
- Cập nhật dữ liệu
- Truy vấn dữ liệu

Giới thiệu

- SQL (Structured Query Language)
 - Ngôn ngữ cấp cao.
 - 1970, phát triển bởi IBM.
 - Được chuẩn hóa bởi ANSI và ISO
 - SQL-86.
 - SQL-92.
 - SQL-99.

Gồm

- Ngôn ngữ định nghĩa dữ liệu.
- Ngôn ngữ thao tác dữ liệu.
- Ngôn ngữ định nghĩa khung nhìn.
- Ngôn ngữ phân quyền và bảo mật.

Định nghĩa dữ liệu

- Ngôn ngữ
 - Mô tả lược đồ cho các quan hệ.
 - Mô tả miền giá trị cho các thuộc tính.
 - Mô tả ràng buộc toàn vẹn.
 - Chỉ mục trên mỗi quan hệ.
- Gồm các lệnh
 - CREATE / DROP DATABASE
 - CREATE / DROP / ALTER TABLE
 - CREATE / DROP DOMAIN

Kiểu dữ liệu (1)

- Số
 - Số nguyên
 - INTEGER (INT)
 - SMALL INTEGER (SMALLINT)
 - Số thực
 - FLOAT[n]
 - REAL
 - DOUBLE PRECISION
 - Số thập phân
 - DECIMAL(p,n)

Kiểu dữ liệu (2)

- Chuỗi ký tự
 - Chuỗi có độ dài cố định
 - CHARACTER(n) (CHAR(n))
 - Chuỗi có độ dài thay đổi
 - CHARACTER VARYING(n) (VARCHAR(n))
 - Chuỗi ký tự unicode
 - NATIONAL CHARACTER(n)
 - NATIONAL CHARACTER VARYING (n)
 - Giá trị mặc định n = 1.
- Chuỗi Bit
 - BIT(n)
 - BIT VARYING(n)
- Ngày, giờ
 - DATE
 - TIME
 - TIMESTAMP

Tạo và hủy CSDL

- CREATE DATABASE <tên csdl>
 - create database CsdlCongty
- DROP DATABASE <tên csdl> [RESTRICT | CASCADE]
 - drop database CsdlCongty

Tạo bảng (1)

```
CREATE TABLE < tên bảng > (
   <ten thuộc tính> <kiểu dữ liệu> [<RBTV>],
   <tên thuộc tính> <kiểu dữ liệu> [<RBTV>],
   [<RBTV>]
RBTV
  NOT NULL

    NULL

  UNIQUE
```

- DEFAULT
- PRIMARY KEY
- FOREIGN KEY / REFERENCES
- CHECK

Tạo bảng (2)

Ví dụ

```
create table NHANVIEN (
                  varchar(15)
                                  not null,
   Ho
                   varchar(20),
   Dem
                   varchar(15)
                                  not null,
   Ten
                   char(9) not null,
   MaNV
   Ngsinh
                   date,
                   varchar(30),
   Dchi
   GTinh
                   char,
                   decimal(10,2),
   Luong
                   char(9),
   MaGSat
   MaPhong
                   int
                          not null
```

Tạo bảng (3)

- Đặt tên cho RBTV
 - CONSTRAINT <tên RBTV> <RBTV>
- Ví dụ

```
create table PHONGBAN (
   Ten
                        varchar(15) unique,
   MaPB
                 int
                               not null,
   TrPhong
             varchar(9)
                               not null,
   NgNhanChuc date,
   constraint PB PK primary key (MaPB),
   constraint PB_TrPh foreign key (TrPhong) references
   NHANVIEN (MaNV) on delete set null on update cascade
```

Xóa bảng

- DROP TABLE <tên bảng> [RESTRICT | CASCADE]
- DROP TABLE <tên bảng>
- Ví dụ drop table PHONGBAN

Sửa bảng (1)

- ALTER TABLE <tên bảng> ADD COLUMN <tên thuộc tính> <kiểu dữ liệu> [<RBTV>]
 - Ví dụ
 alter table NHANVIEN add column DThoai char(10)
- ALTER TABLE <tên bảng> DROP COLUMN <tên thuộc tính>
 - Ví dụ
 alter table NHANVIEN drop column DThoai
- ALTER TABLE <tên bảng> ALTER COLUMN <tên thuộc tính> <kiểu dữ liệu mới>
 - Ví dụ
 alter table NHANVIEN alter column GTinh int

Sửa bảng (2)

- ALTER TABLE <tên bảng> ADD CONSTRAINT <tên RBTV> <RBTV>
 - Ví dụ
 alter table NHANVIEN add constraint NV_Luong check
 (Luong > 0)
- ALTER TABLE <tên bảng> DROP CONSTRAINT <tên RBTV>
 - Ví dụ
 alter table NHANVIEN drop constraint NV_Luong

Tạo và xóa miền giá trị

- CREATE DOMAIN <tên kiểu dữ liệu mới> AS <kiểu dữ liệu cơ bản>
 - Ví dụ
 create domain Diachi as varchar(100)
- DROP DOMAIN <tên kiểu dữ liệu>

Cập nhật dữ liệu (1)

- Chèn dữ liệu
 - Chèn từng dòng
 - INSERT INTO <tên bảng> [(<danh sách thuộc tính>)]
 VALUES (<danh sách giá trị>)
 - Ví dụ
 - + insert into DUAN (TenDA, MaDA, Diadiem, Phong) values ('San pham X',1,'Tan Binh',5)
 - + insert into DUAN values ('San pham X',1,'Tan Binh',5)
 - Chèn nhiều dòng
 - INSERT INTO <tên bảng> [(<danh sách thuộc tính>)]
 <lệnh truy vấn>

Cập nhật dữ liệu (2)

- Xóa dữ liệu
 - DELETE FROM <tên bảng> [WHERE <điều kiện>]
 - Ví dụ
 - delete from NHANVIEN where MaPhong = 5
 - delete from NHANVIEN

Cập nhật dữ liệu (3)

PHONGBAN	TenPB	MaPB	TrPhong	NgNhanChuc
	Nghiên cứu	5	888665555	19/06/1981
	Điều hành	4	987987987	01/01/1995

DIADIEM_PHG	MaPB	Diadiem
	5	Tân Bình
	5	Thủ Đức
	5	Phú Nhuận
	4	Gò Vấp

DUAN	TenDA	MaDA	Diadiem	Phong
	Sản phẩm X	1	Tân Bình	n⊕ll
	Sản phẩm Y	2	Thủ Đức	n⊕ll

Cập nhật dữ liệu (4)

- Sửa dữ liệu
 - UPDATE <tên bảng>
 SET <tên thuộc tính> = <giá trị mới>,
 <tên thuộc tính> = <giá trị mới>,
 ...
 [WHERE <điều kiện>]
 - Ví du
 - update DUANset Diadiem = 'Hanoi', Phong = 4where Maso=10
 - update NHANVIENset Luong = 1.1 * Luong

Truy vấn dữ liệu

- Cú pháp
 - SELECT <dstt>
 FROM <dsb>
 [WHERE <đk>]
 [GROUP BY <dstt nhóm>]
 [HAVING <đk nhóm>]
 [ORDER BY <dstt sắp xếp>]
- Kết quả của lệnh truy vấn là một bảng.
- Bảng trong SQL có thể chứa các bộ trùng nhau.

Trong đó

- <dstt>: danh sách thuộc tính của quan hệ kết quả.
- <dsb>: danh sách bảng liên quan đến câu truy vấn.
- <đk>: điều kiện để chọn hoặc ghép các bộ.
- <dstt nhóm>: danh sách thuộc tính để nhóm các bộ.
- <đk nhóm>: điều kiện chọn các nhóm.
- <dstt sắp xếp>: danh sách các thuộc tính và thứ tự sắp xếp tương ứng.

Trích các dòng của một quan hệ (1)

- select * from R where <dkc>
- Để rút trích các dòng thỏa điều kiện chọn từ quan hệ R.

R	А	В	С	D
	α	α	1	7
	α	β	5	7
	β	β	12	က
	β	β	23	10

A=B AND D>5	
	-

Α	В	С	D
α	α	1	7
β	β	23	10

Trích các dòng của một quan hệ (2)

- Biểu thức điều kiện
 - Chứa các mệnh đề có dạng
 - <thuộc tính> <phép toán so sánh> <hằng số>.
 - <thuộc tính> <phép toán so sánh> <thuộc tính>.
 - Phép toán so sánh: =, <, ≤, >, ≥, ≠.
 - Phép toán logic: AND, OR, NOT.
- Tìm các nhân viên làm việc trong phòng số
 4.

select * from NHANVIEN where MaPB = 4

Trích các cột của một quan hệ

- select <dstt> from R
- Để rút trích các cột ứng với các thuộc tính nào đó của quan hệ R.

R	Α	В	С	D
	α	α	1	7
	α	β	5	7
	β	β	12	3
	β	β	23	10

- Cho biết họ, tên, giới tính và mức lương của các nhân viên.
 - select Ho, Ten, GTinh, Luong from NHANVIEN

Kết các dòng của hai quan hệ (1)

- Kết không điều kiện :
 - select * from R, S
- Để kết các dòng của quan hệ R với các dòng của quan hệ S.

R	Α	В	С
	α	α	1
	α	β	5
	β	β	12

S	D	Ш	
	1	7	
	5	7	

A	В	O	D	Ш
α	α	1	1	7
α	α	1	5	7
α	β	5	1	7
α	β	5	5	7
β	β	12	1	7
β	β	12	5	7

Kết các dòng của hai quan hệ (2)

- Kết có điều kiện :
 - select * from R, S where <đkk>
- Để kết các dòng của quan hệ R thỏa điều kiện kết với các dòng của quan hệ S.

R	Α	В	С
	α	α	1
	α	β	5
	β	α	5
	β	β	12

S	Е	F
	α	1
	α	4
	β	12

A=E	AND	C <f< th=""></f<>
		

Α	В	С	Е	H
α	α	1	α	4
β	α	5	β	12

Kết các dòng của hai quan hệ (3)

- Biểu thức điều kiện
 - Chứa các mệnh đề có dạng
 - <thuộc tính R> <phép toán so sánh> <thuộc tính S>.
 - Phép toán so sánh: =, <, ≤, >, ≥, ≠.
 - Phép toán logic: AND.
- Cho biết tên các trưởng phòng.
 - select Ho, Ten from NHANVIEN, PHONGBAN where TrPhg = MaNV

UNION, EXCEPT, INTERSECT

- SQL hổ trợ các phép toán
 - UNION (Hội)
 - EXCEPT (Hiệu).
 - INTERSECT (Giao).
 - Đặc điểm
 - Các dòng giống nhau bị loại trong bảng kết quả.
 - Các bảng tham gia phép toán phải có tính khả hợp
- Giữ lại các dòng giống nhau
 - UNION ALL
 - EXCEPT ALL
 - INTERSECT ALL

- (SELECT <dstt> FROM <dsb> WHERE <đk>)
 UNION [ALL]
 (SELECT <dstt> FROM <dsb> WHERE <đk>)
- (SELECT <dstt> FROM <dsb> WHERE <đk>)
 EXCEPT [ALL]
 (SELECT <dstt> FROM <dsb> WHERE <đk>)
- (SELECT <dstt> FROM <dsb>WHERE <đk>)
 INTERSECT [ALL]
 (SELECT <dstt> FROM <dsb>WHERE <đk>)

Đổi tên

- Đổi tên trong mệnh đề SELECT: select count(*) as 'Tong so nhan vien' from NHANVIEN
- Đổi tên trong mệnh đề FROM:
 - Đổi tên cho bảng
 select NV.Ho, NV.Ten. PB.Ten
 from NHANVIEN as NV, PHONGBAN as PB
 where NV.MaPB = PB.MaPB
 - Đổi tên cho bảng và thuộc tính select * from PHONGBAN AS PB(Ten, Maso, MaTrPhg, Ngay)

Phép toán số học trong câu truy vấn

+, -, *, / có thể áp dụng cho các giá trị số trong mệnh đề SELECT

select 1.1 * Luong as 'Luong moi' from NHANVIEN

NHANVIEN	 Luong	
	40000	
	30000	
	38000	
	25000	

Luong moi		
44000		
33000		
41800		
27500		

+, - có thể áp dụng cho các giá trị kiểu ngày giờ select NgNhanChuc + 150 as 'Cong Ngay' from PHONGBAN

Phép so sánh và logic trong câu truy vấn

- Dùng trong mệnh đề WHERE hoặc HAVING để xây dựng các điều kiện chọn và điều kiện kết.
 - =, <, ≤, >, ≥, <>
 - BETWEEN <giá tri> AND <giá tri>
 - AND, OR, NOT
- Tìm các nhân viên phòng số 5 có lương giữa 30.000 và 40.000
 - select *
 from NHANVIEN
 where (Luong >= 30000) and (Luong <= 40000) and Phg = 5
 - select *
 from NHANVIEN
 where (Luong between 30000 and 40000) and Phg = 5

So sánh chuỗi trong câu truy vấn

- LIKE <mẫu đối sánh> [ESCAPE <kí tự thoát>]
- Mẫu đối sánh
 - Chuỗi ký tự để so sánh.
 - % thay cho một đoạn ký tự tùy ý.
 - _ thay cho một ký tự tùy ý.
- Ký tự thoát
 - Ký tự để loại bỏ chức năng đặc biệt của % và _.
 - Có thể dùng ký tự bất kỳ không xuất hiện trong mẫu đối sánh.

- Tìm nhân viên họ Nguyen
 - select MaNV, Ho, Ten from NHANVIEN
 where Ho LIKE 'Nguyen%'
- Tìm nhân viên họ Nguyen_
 - select MaNV, Ho, Ten from NHANVIEN
 where Ho LIKE 'Nguyen_% escape '\'

So sánh với NULL

- NULL
 - Không biết.
 - Không sắn sàng.
 - Không thể áp dụng.
- Tính toán và so sánh với NULL
 - null + 3 → null.
 - null $> 3 \rightarrow$ unknown.
- SQL cung cấp 2 phép toán
 - IS NULL.
 - IS NOT NULL.

- Tìm các nhân viên không có người giám sát select MaNV, Ho, Ten from NHANVIEN where MaNQL is null
- Tìm các nhân viên có người giám sát select MaNV, Ho, Ten from NHANVIEN where MaNQL is not null

Logic 3 chân trị

AND	TRUE	FALSE	UNKNOWN
TRUE	TRUE	FALSE	UNKNOWN
FALSE	FALSE	FALSE	FALSE
UNKNOWN	UNKNOWN	FALSE	UNKNOWN

OR	TRUE	FALSE	UNKNOWN
TRUE	TRUE	TRUE	TRUE
FALSE	TRUE	FALSE	UNKNOWN
UNKNOWN	TRUE	UNKNOWN	UNKNOWN

NOT	
TRUE	FALSE
FALSE	TRUE
UNKNOWN	UNKNOWN

Loại bỏ các dòng giống nhau

select Luong from NHANVIEN

- SQL không tự động loại các bộ trùng nhau
 - Tốn thời gian so sánh và sắp xếp.
 - Sử dụng cho các truy vấn thống kê
- select distinct Luong from NHANVIEN

Hàm SUM, MAX, MIN, AVG, COUNT

- SQL cung cấp 5 hàm tập hợp:
 - SUM(<tên thuộc tính>) tính tổng các giá trị của thuộc tính
 - MAX(<tên thuộc tính>) tìm giá trị lớn nhất của thuộc tính
 - MIN(<tên thuộc tính>) tìm giá trị nhỏ nhất của thuộc tính
 - AVG(<tên thuộc tính>) tính giá trị trung bình của thuộc tính
 - COUNT(*) đếm số dòng của bảng
 - COUNT(<tên thuộc tính>) đếm các giá trị khác null của thuộc tính
- Ví dụ

```
select sum(Luong) AS TongLuong,
max(Luong) AS LuongCaonhat,
min(Luong) AS LuongThapnhat,
avg(Luong) AS LuongTB
from NHANVIEN
```

Chỉ được xuất hiện trong mệnh đề SELECT hoặc HAVING

GROUP BY

- Gom nhóm các dòng trong câu truy vấn
- GROUP BY HAVING

```
SELECT <dstt nhóm> [, <dshth>]
FROM <dsb>
[WHERE <đk>]
GROUP BY <dstt nhóm>
[HAVING <đk nhóm>]
```

Trong đó

- <dstt nhóm>: danh sách thuộc tính gom nhóm
- <dshth>: danh sách các hàm tập hợp.
- <đk>: điều kiện chọn hoặc điều kiện kết.
- <đk nhóm>: điều kiện lựa chọn các nhóm.

■ Chú ý

- WHERE được thực hiện trước GROUP BY.
- HAVING chỉ xuất hiện khi có GROUP BY

GROUP BY – Ví dụ 1

Với mỗi phòng, cho biết số dự án phòng đó điều phối. select Phong, count(MaDA) as 'So du an' from DUAN group by Phong

DUAN	TenDA	MaDA	Diadiem	Phong
	Sản phẩm X	1	Tân Bình	5
	Sản phẩm Y	2	Thủ Đức	5
	Sản phẩm Z	3	Phú Nhuận	5
	Tin học hóa	10	Gò Vấp	4
	Phúc lợi	30	Gò Vấp	4
	Tái tổ chức	20	Phú Nhuận	1

Phong	So du an
5	3
4	2
1	1

GROUP BY – Ví dụ 2

Cho biết mã số, tên dự án và số nhân viên tham gia đối với những dự án có nhiều hơn 2 nhân viên tham gia.

select DA.MaDA, DA.Ten, count(*) as 'So nhan vien' from DUAN as DA, THAMGIA as TG WHERE DA.MaDA=TG.MaDA group by DA.MaDA, DA.Ten having count(*) > 2

GROUP BY – Ví dụ 2

DA.TenDA	DA.MaDA	 TG.MaNV	TG.MaDA	
Sản phẩm X	1	123456789	1	
Sản phẩm X	1	453453453	1	
Sản phẩm Y	2	123456789	2	
Sản phẩm Y	2	453453453	2	
Sản phẩm Y	2	333445555	2	

DA.MaDA	DA.TenDA	So nhan vien
2	Sản phẩm Y	3

ORDER BY

- Sắp xếp kết quả truy vấn
- ORDER BY
 - SELECT <dstt>
 FROM <dsb>
 [WHERE <đk>]
 - ORDER BY <dstt sắp xếp>
 - <dstt sắp xếp>: danh sách các cặp (tên thuộc tính, thứ tự sắp xếp).
 - Thứ tự:
 - ASC tăng dần.
 - DESC giảm dần.
 - Mặc định là ASC.

ORDER BY – Ví dụ

- Với mỗi nhân viên, cho biết mã nhân viên và mã dự án mà nhân viên đó tham giá. Sắp xếp kết quả theo thứ tự tăng dần của mã nhân viên và giảm dần của mã dự án.
 - select MaNV, MaDA from THAMGIA order by MaNV, MaDA desc

MaNV	MaDA
123456789	2
123456789	1
333445555	20
333445555	10
333445555	3
333445555	2

Truy vấn lồng

Truy vấn sử dụng các giá trị của truy vấn khác trong điều kiện so sánh.

```
Truy vấn cha
FROM <dsb>
WHERE <so sánh tập hợp> (
SELECT <dstt>
FROM <dsb>
Truy vấn con
WHERE <đk>)
```

Chỉ xuất hiện trong mệnh đề WHERE.

IN, ALL, ANY, EXISTS

Phép toán

- IN kiểm tra sự tồn tại của một giá trị trong một tập hợp.
- ALL so sánh một giá trị với tất cả các giá trị của tập hợp.
- ANY so sánh một giá trị với một giá trị nào đó của tập hợp.
- ALL, ANY được kết hợp với các phép toán so sánh {=, <, ≤, >, ≥,
 <>}.
- EXISTS kiểm tra sự tồn tại của kết quả của một câu truy vấn.

Cú pháp

- <tên thuộc tính> IN <truy vấn con>
- <tên thuộc tính> <phép toán so sánh> ALL <truy vấn con>
- <tên thuộc tính> <phép toán so sánh> ANY <truy vấn con>
- EXISTS <truy vấn con>

IN, ALL, ANY, EXISTS – Ví dụ 1

Tìm các nhân viên của phòng số 2 và 5.

```
select *
from NHANVIEN
where MaPB in (2, 5)
```

Tập hợp tường minh

Tìm các nhân viên của phòng 'Nghiên cứu'.

```
select *
from NHANVIEN
where MaPB = (
```

```
select MaPB
from PHONGBAN
where TenPB =
'Nghiên cứu')
```

Truy vấn con vô hướng

IN, ALL, ANY, EXISTS - Ví dụ 2

Cho biết tên nhân viên có mức lương lớn hơn lương của các nhân viên phòng số 5.

```
select *
from NHANVIEN
where Luong > ALL (
select Luong
from NHANVIEN
where MaPB = 5)
```

Cho biết các nhân viên không tham gia các dự án mà phòng số 5 quản lý.

```
select MaNV
from NHANVIEN
where MaNV not in (
   select TG.MaNV
   from THAMGIA as
TG, DUAN as DA
   where TG.MaDA =
   DA.MaDA and DA.Phg
   = 5)
```

Truy vấn lồng phân cấp (1)

- Mệnh đề WHERE của truy vấn con không tham chiếu đến thuộc tính của các bảng trong mệnh đề FROM của truy vấn cha.
- Truy vấn con được thực hiện trước truy vấn cha.
- Ví dụ select * from NHANVIEN where Luong > ALL (select Luong from NHANVIEN where MaPB = 5)

Truy vấn lồng phân cấp (2)

NHANVIEN	MaNV	 Luong
	888665555	55000
	333445555	40000
	123456789	30000
	666884444	38000
	453453453	25000
	987654321	43000
	999887777	25000
	987987987	25000

> ALL

Luong
40000
30000
38000
25000

MaNV	 Luong
888665555	55000
987654321	43000

Truy vấn lồng tương quan (1)

- Điều kiện sau WHERE của truy vấn con sử dụng thuộc tính của các bảng sau FROM của truy vấn cha.
- Truy vấn con được thực hiện nhiều lần.
- Tìm các nhân viên không có thân nhân nào select *

where not exists (

from NHANVIEN as NV

select *

from THANNHAN as TN

where TN.MaNV = NV.MaNV)

Truy vấn lồng tương quan (2)

NHANVIEN	MaNV	 Luong
	888665555	55000
	333445555	40000
	123456789	30000

THANNHAN	MaNV	Ten	
	333445555	Anh	
	333445555	The	
	987654321	An	
	123456789	Minh	
	123456789	Anh	

MaNV	Ten	
323456589	PXMinth	
323456589	Ahe	

MaNV	 Luong
888665555	55000

JOIN, INNER JOIN, OUTER JOIN

- JOIN, INNER JOIN, OUTER JOIN
 - Dùng kết nối hai bảng trong mệnh đề FROM.
- Các phép kết mở rộng:
 - LEFT OUTER JOIN, LEFT JOIN.
 - RIGHT OUTER JOIN, RIGHT JOIN.
 - FULL OUTER JOIN, FULL JOIN.

JOIN, INNER JOIN, OUTER JOIN

LEFT OUTER JOIN, LEFT JOIN: giữ lại các bộ dữ liệu của bảng ở bên trái mà không liên kết được với bộ dữ liệu nào của bảng bên phải.

R	Α	В	С
	α	α	1
	α	β	5
	β	β	12
	β	β	23

R LEFT JOIN S ON C<D

S	D	Ш
	1	7
	2	7
	12	З
	23	10

Α	В	С	D	Е
α	α	1	2	7
α	α	1	12	3
α	α	1	23	10
α	β	5	12	3
α	β	5	23	10
β	β	12	23	10
β	β	23	null	null

JOIN, INNER JOIN, OUTER JOIN - Ví dụ

Cho biết tên các nhân viên của phòng 'Nghiên cứu'. select NV.Ho, NV.Dem, NV.Ten from (NHANVIEN as NV join PHONGBAN as PB on NV.MaPB =

where PB.Ten = 'Nghiên cứu'

PB.MaPB)

```
Các phép kết có thể lồng
  nhau
   select DA.MaDA, PB.MaPB,
         NV.Ten
   from ((DUAN as DA join
         PHONGBAN as PB
         on DA.Phong =
           PB.MaPB)
        join NHANVIEN on
           MaNQL = NV.MaNV)
   where Diadiem = 'TpHCM'
```